

ПОСТАНОВА

Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

від 24 вересня 2024 р.

«Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ТНПУ: виклики та перспективи»

Заслухавши інформацію керівника навчально-наукового центру якості освіти Ольги Пежинської, Вчена рада констатує, що система внутрішнього забезпечення якості освіти в ТНПУ реалізується відповідно до закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015), Статуту університету та інших внутрішніх положень. Система відповідає місії університету та Стратегії розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності ТНПУ до 2025 року.

Забезпечення якості освіти є завданням усієї університетської спільноти; відповідно НПП, здобувачі вищої освіти, представники адміністрації та інших структурних підрозділів повинні розділяти відповідальність за якість надання університетом освітніх послуг у рамках своїх повноважень. Це якісно відображено в п'ятирівневій інституційній моделі внутрішньої системи якості освіти.

Навчально-науковим центром якості освіти (ННЦЯО) здійснено оновлення нормативних документів ТНПУ відповідно до змін законодавства, зокрема: «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості», «Положення про розроблення та супроводження освітніх програм». Згідно з поданими пропозиціями факультетів та напрацюванням адміністрації університету, внесено зміни до «Положення про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників», що дозволяє оцінити ефективність освітньої, наукової діяльності та інших академічних досягнень, а також сприяє підвищенню якості освіти та професійного розвитку НПП. Результати рейтингового оцінювання за усі роки його проведення репрезентовано на інформаційній панелі.

Здійснено аудит освітніх програм (82 ОП першого (бакалаврського), 61 ОП другого (магістерського) та 15 ОП освітньо-наукового рівнів) на предмет відповідності стандартам вищої освіти, наказам МОНУ щодо змін предметних спеціальностей (наказ № 260 від 04.03.2024 р.), щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України (наказ №898 від 25.07.2023 р.).

Удосконалено зміст анкет для моніторингу якості освіти відповідно до критеріїв оцінювання якості ОП, оновлено механізм проведення опитувань здобувачів, викладачів, випускників, зовнішніх стейкхолдерів університету та розроблено автоматизовану систему обробки результатів.

Здійснено моніторингові дослідження здобувачів освіти, в яких взяли участь 1001 (19,2%) з 5222 респондентів денної форми першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Серед отриманих результатів найбільший відсоток респондентів на факультеті педагогіки і психології - 28,5%, факультеті філології та журналістики - 14,4%, а також на факультеті іноземних мов - 13,4%. На інших факультетах показник був дещо нижчий: географічний факультет - 10,5%, інженерно-педагогічний факультет - 10,4%, історичний факультет - 7%. Найменша кількість респондентів з хіміко-біологічного факультету - 6,5%, факультету мистецтв - 6 %, факультету фізичного виховання - 3,1% та фізико-математичного факультету - 2,7%. Враховано побажання здобувачів щодо більшої кількості дисциплін на вибір, належного інформування про доцільність курсів, розширення баз практик, покращення консультування з боку керівників практики, а також матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу та наукової діяльності окремих факультетів. Належну увагу приділено збільшенню кількості практико-орієнтованих дисциплін, вилученню неактуальних освітніх компонентів, а також збільшенню кількості кредитів для вивчення англійської мови.

В опитуваннях аспірантів взяло участь 80 (23,9%) з 335 здобувачів. Основні побажання з боку аспірантів: більше практичної складової, ввести індивідуальні музичні дисципліни, запровадити нові ефективні методики навчання англійської мови, зменшити кількість кредитів навчальних дисциплін, виділити більше часу для науково-дослідної роботи та власне написання дисертаційного дослідження. Також аспіранти висловили потребу в доступі до англомовних ресурсів, у яких університет має бути афілійованим, а також запропонували активізувати наповнення системи Moodle електронними варіантами навчально-методичних матеріалів.

Опитування науково-педагогічних працівників пройшли 323 (66,9%) з 483 працівників. Були висловлені побажання та рекомендації щодо організації освітнього процесу, а саме: змінити початок занять з 8.00 год на 8.30 або 9.00 год, оскільки ефективність роботи студентів на першій парі дуже низька і, за можливості, усі намагаються перенести першу пару на пізніший час; ввести «велику перерву», яка би тривала не менше 40 хвилин. Це дозволить і викладачам, і здобувачам освіти дотримуватися гігієни харчування і мати час на повноцінний обід; надавати зразки усіх необхідних документів, що супроводжують освітній процес; оптимізувати кількість освітніх програм.

ННЦЯО здійснює постійний супровід та консультування гарантів щодо вдосконалення ОП та підготовки до акредитації. Проведено цикли семінарів для гарантів освітніх програм, запроваджено воркшоп “Критерії оцінювання якості освітніх програм у контексті зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості”; постійно наповнюється та оновлюється рубрика «Корисні відомості для гарантів» на офіційному сайті університету, активною є сторінка центру у соціальних мережах.

Успішно функціонують дорадчі органи університету: комісія внутрішнього забезпечення якості освіти університету та факультетські комісії, а також науково-методична рада, на яких обговорюються основні питання забезпечення якості освітнього процесу університету. В рамках засідань комісії з якості проводяться семінари актуальної тематики відповідно до календарного плану роботи ННЦЯО. Довели свою прикладну дієвість програмні ради як дорадчі органи гарантів освітніх програм, до яких залучено внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, що неодноразово відзначалося експертами як сильна сторона внутрішньої системи забезпечення якості освіти під час акредитації освітніх програм.

Одним з важливих показників забезпечення якості освіти в університеті є працевлаштування здобувачів вищої освіти та випускників. Підрозділ працює в постійній взаємодії з роботодавцями та випускниками; усі вакансії, які надходять від роботодавців, поширюються через деканати, офіційний сайт, соціальні мережі університету та вайбер групу «Працевлаштування ТНПУ».

З останніх 10-ти років 7 років університет посідає перше місце серед ЗВО України щодо працевлаштування випускників на педагогічні посади в закладах загальної середньої та професійної освіти.

За результатами моніторингових досліджень щодо працевлаштування випускників, які проводило Міністерство освіти і науки України спільно з Пенсійним фондом України та Міністерством цифрової трансформації України у 2022 році і 2024, ТНПУ має найкращий коефіцієнт працевлаштування серед ЗВО Тернопільщини.

Зовнішнє оцінювання якості ОП здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, а зауваження і рекомендації, висловлені експертними групами і галузевими експертними радами, враховуються під час аудиту освітніх програм та налагодженні адміністративних процедур. Усе це в комплексі сприяє покращенню та вдосконаленню внутрішньої системи забезпечення якості в ТНПУ.

З метою зменшення фінансових витрат ТНПУ на 50%, а також оптимізації організаційних та адміністративних процесів, пов'язаних з акредитацією, ННЦЯО звернувся до НАЗЯВО та МОН України щодо продовження терміну дії сертифікатів про акредитацію на один рік до 01.07.2025 року відповідно до Постанови КМУ від 16 березня 2022 року №295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану». Всього 21 освітня програма отримала продовження терміну дії сертифікатів, що дало можливість зменшити планові витрати на понад 1,5 млн. грн. Також подано заявки на проведення одночасної акредитаційної процедури для кількох освітніх програм, що також дозволить оптимізувати витрати коштів.

Водночас зміни, що відбуваються у системі вищої освіти, вимагають постійної модернізації забезпечення якості освіти та механізмів її реалізації. Активізації потребує діяльність окремих програмних рад на факультетах, врахування результатів попередніх акредитацій та моніторингових досліджень усіх учасників освітнього процесу та зацікавлених осіб під час перегляду ОП. Головам факультетських комісій з внутрішнього забезпечення якості освіти необхідно активізувати співпрацю з гарантами. На часі оптимізація механізмів проведення опитування здобувачів, НПП, зовнішніх стейкхолдерів університету для залучення більш широкого кола зацікавлених осіб до моніторингових досліджень. Подальшого вдосконалення вимагає система професійного розвитку НПП.

З огляду на зазначене, вчена рада **постановляє:**

1. Систему внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті вважати ефективною, продовжити подальшу модернізацію цієї системи з урахуванням змін, що відбуваються у вищій освіті України.

2. Навчально-науковому центру якості освіти:

2.1. Проводити опитування здобувачів, науково-педагогічних працівників, випускників, стейкхолдерів з метою оцінювання якості освітніх програм і процесу викладання/навчання відповідно до графіка проведення моніторингових досліджень.

Упродовж 2024–2025 н.р.

2.2. Організувати і координувати на факультетах заходи щодо працевлаштування випускників.

Упродовж 2024–2025 н.р.

2.3. Систематично оприлюднювати на сайті університету вакансії для студентів та випускників.

Упродовж 2024–2025 н.р.

2.4. Здійснювати оновлення показників професійної активності науково-педагогічних працівників у Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

До 15 грудня 2024 р.

- 2.5. Координувати підготовку відомостей про самооцінювання ОП та іншої супровідної документації під час підготовки до акредитації.

Відповідно до встановленого НАЗЯВО графіку

- 2.6. Здійснювати інформаційний супровід гарантів щодо вдосконалення освітніх програм.

Упродовж 2024–2025 н.р.

3. Комісії з внутрішнього забезпечення якості освіти:

- 3.1. Розробити план засідань відповідно до календарного плану роботи ННЦЯО.

До 1.10.2024 р.

- 3.2. Координувати роботу факультетських комісій із забезпечення якості освіти та програмних рад під керівництвом гарантів освітніх програм.

Упродовж 2024-2025 н.р.

4. Центру професійного розвитку та лідерства:

Забезпечити реалізацію «Програми професійного розвитку науково-педагогічних працівників на 2024-2025 н.р.»

Відповідно до плану на 2024-2025 н.р

5. Групі сприяння академічній доброчесності:

Розробити план заходів на 2024-2025 н.р. щодо популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та НПП та забезпечити його реалізацію.

Упродовж 2024–2025 н.р.

6. Деканам факультетів:

Розширювати коло міжнародних зв'язків, запрошувати закордонних науковців проводити «гостьові лекції».

Упродовж 2024–2025 н.р.

7. Завідувачам кафедр:

- 7.1. Здійснювати залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення лекцій та майстер-класів для здобувачів як на громадських засадах, так і на умовах оплати праці (сумісництво, погодинна оплата праці тощо).

Упродовж 2024–2025 н.р.

- 7.2. Передбачити проходження НПП спеціалізованих стажувань відповідно до освітніх компонентів, які вони забезпечують.

Упродовж 2024–2025 н.р.

8. Гарантам:

- 8.1. Активно залучати випускників до перегляду ОП.

Упродовж 2024–2025 н.р.

- 8.2. Під час проектування та перегляду ОП враховувати досвід закордонних та вітчизняних закладів вищої освіти.

Упродовж 2024–2025 н.р.

- 8.3. Врахувати результати попередніх акредитацій, моніторингових досліджень під час розробки, перегляду та внесенні змін до ОП.

Упродовж 2024–2025 н.р.

Контроль за виконанням даної постанови покласти на першого проректора Надію ДРОБИК.